03/02/2020

3 Φεβρουαρίου 1830: Το Πρωτόκολλο Ανεξαρτησίας της Ελλάδας

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Έναν και πλέον χρόνο μετά τη ναυμαχία στο Ναβαρίνο, κι ενώ η Οθωμανική Αυτοκρατορία είχε εμπλακεί σε νέο πόλεμο με τη Ρωσία, οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις συνέχιζαν να διαβουλεύονται σχετικά με τους όρους επίλυσης του ελληνικού ζητήματος. Οι περιοχές που θα περιλαμβάνονταν στο μελλοντικό ελληνικό κράτος και το καθεστώς του (αυτονομία ή ανεξαρτησία) υπήρξαν τα βασικά ζητήματα με τα οποία ασχολήθηκαν. Αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων αυτών υπήρξαν μια σειρά πρωτόκολλα που υπογράφηκαν στο Λονδίνο από τα τέλη του 1828 έως τις αρχές του 1830, οπότε και η Οθωμανική Αυτοκρατορία υποχρεώθηκε υπό το βάρος της ήττας της στον πόλεμο με τη Ρωσία να αποδεχτεί τις αποφάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων σχετικά με τη δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους.

Από τον Σεπτέμβριο του 1828 οι πρεσβευτές της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας διασκέπτονταν στον Πόρο με στόχο να καταλήξουν σε μια πρόταση προς τις κυβερνήσεις τους σχετικά με τα εδαφικά όρια του ελληνικού κράτους.

Στην κοινή τους πρόταση λήφθηκαν υπόψη, σ’ έναν βαθμό, οι διεκδικήσεις της ελληνικής πλευράς, έτσι όπως αυτές εκφράστηκαν με τα υπομνήματα που τους απέστειλε ο Καποδίστριας στις 11/23 Σεπτεμβρίου και 30 Οκτωβρίου / 11 Νοεμβρίου. Εισηγήθηκαν λοιπόν να περιληφθούν στην ελληνική επικράτεια οι περιοχές της Στερεάς Ελλάδας που βρίσκονταν νοτίως της γραμμής που συνέδεε τον Αμβρακικό κόλπο στα δυτικά και τον Παγασητικό στα ανατολικά.

Παρά τη γνωμάτευση αυτή κι ενώ η διάσκεψη στον Πόρο δεν είχε ολοκληρωθεί, υπογράφηκε στο Λονδίνο πρωτόκολλο μεταξύ του Βρετανού υπουργού Εξωτερικών και των πρεσβευτών των άλλων δύο χωρών. Το πρωτόκολλο αυτό (4/16 Νοεμβρίου 1828) άφηνε εκτός ελληνικής επικράτειας τη Στερεά Ελλάδα. Στα σύνορα του υπό διαμόρφωση ελληνικού κρατικού μορφώματος θα περιλαμβάνονταν μόνο η Πελοπόννησος και οι Κυκλάδες. Ωστόσο, μερικούς μήνες αργότερα οι προτάσεις της διάσκεψης των τριών πρεσβευτών στον Πόρο έγιναν αποδεκτές. Η συνοριακή γραμμή Αμβρακικού-Παγασητικού υιοθετήθηκε από τις Δυνάμεις στο Πρωτόκολλο της 10/22 Μαρτίου 1829 που υπογράφτηκε στο Λονδίνο· στα σύνορα αυτά δεν περιλήφθηκε η Κρήτη. Τον Σεπτέμβριο της ίδιας χρονιάς η Οθωμανική Αυτοκρατορία υποχρεώθηκε να αποδεχτεί το πρωτόκολλο αυτό, στο περιθώριο της συνθηκολόγησής της με τη Ρωσία (Συνθήκη Αδριανούπολης).

Στις αρχές του επόμενου έτους, και συγκεκριμένα στις 22 Ιανουαρίου / 3 Φεβρουαρίου 1830, οι τρεις Μεγάλες Δυνάμεις προχώρησαν στην υπογραφή ενός νέου πρωτοκόλλου, στο Λονδίνο και πάλι, το οποίο έμεινε γνωστό ως το Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας. Επρόκειτο για την πρώτη επίσημη διεθνή πράξη που αναγνώριζε την Ελλάδα ως κράτος κυρίαρχο και ανεξάρτητο και όχι φόρου υποτελές στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η σημαντική αυτή απόφαση συνοδευόταν από τον προσδιορισμό μιας νέας συνοριακής γραμμής.

Στα εδάφη του νέου κράτους περιλαμβάνονταν οι περιοχές που βρίσκονταν μεταξύ των ποταμών Αχελώου στα δυτικά και Σπερχειού στα ανατολικά.

Με τον τρόπο αυτό αποφευγόταν η γειτνίαση των δυτικών επαρχιών της Αιτωλοακαρνανίας με τη Λευκάδα, που, όπως και τα υπόλοιπα Επτάνησα, βρισκόταν υπό αγγλική κυριαρχία. Από την άλλη δίνονταν στο ελληνικό κράτος, πέραν των Κυκλάδων και της Πελοποννήσου, οι Σποράδες και η Εύβοια. Τέλος, στο Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας η Αγγλία, η Γαλλία και η Ρωσία συμφωνούσαν στην αναγόρευση του Λεοπόλδου του Σαξ Κόμπουργκ ως ηγεμόνα του ελληνικού κράτους. Κι αυτές οι αποφάσεις ωστόσο έμελλε να μην είναι οριστικές τόσο όσον αφορά τα σύνορα όσο και ως προς το πρόσωπο και τον τίτλο του ηγεμόνα.

Η τελική ρύθμιση του ελληνικού ζητήματος επήλθε περίπου ενάμιση χρόνο αργότερα, στα τέλη Αυγούστου του 1832.

Πηγή: ime.gr.